

Čís. 5883.

Hospodářské vyzvědačství podle zákona čís. 71/1935 Sb. z. a n.

Zařízení příznačná pro jablonecký průmysl jsou hospodářským tajemstvím podle § 1 tohoto zákona; mohou být proto předmětem hospodářského vyzvědačství podle § 2 cit. zák. i speciální nástroje pro výrobu jabloneckého zboží.

Předmětem ochrany podle § 2 nejsou skutečnosti, jež nelze zachovati v tajnosti vůči cizině, ježto jsou tam již známy; nepostačujel' pouhý objektivní zájem na zachování hospodářského tajemství, nýbrž vyžaduje se též objektivní způsobilost oněch skutečností k vyzrazení.

Zločin hospodářského vyzvědačství podle § 2 zákona je trestným činem dolosním; úmysl pachatelův musí pojmuti veškeré skutečnosti zakládající objektivní znaky tohoto zločinu; musí si proto pachatel uvědomiti i veškeré složky pojmu hospodářského tajemství. Postačuje dolus eventualis.

Posudek ministerstva obchodu, podaný podle § 11, odst. 3 zákona čís. 71/1935 Sb. z. a n., není pro soud závazný, nýbrž podléhá jeho přezkoumání podle § 258, odst. 2 tr. ř.

(Rozh. ze dne 20. dubna 1937, Zm I 233/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem nedokonaného hospodářského vyzvědačství podle § 8 tr. z. a § 2, odst. 1 zákona čís. 71/1935 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, číselně se dovolávající důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 3, 4, 9 a) tr. ř., nelze upřítí oprávnění.

Obžalovanému se klade za vinu, že v úmyslu, aby vyzradil hospodářské tajemství ve smyslu § 1, odst. 1 zákona čís. 71/1935 Sb. z. a n., do ciziny, vykonal, věda, že tím ohrožuje důležitý zájem veřejný, čin ke skutečnému vykonání hospodářského vyzvědačství ve smyslu § 2, odst. 1, al. 1 cit. zákona vedoucí, při čemž k dokonání tohoto zločinu nedošlo jen pro překážku odjinud v to příšlou. Čin, v němž odsuzující nález shledává skutkovou podstatu nedokonaného hospodářského vyzvědačství podle § 8 tr. z. a § 2, odst. 1 zák. čís. 71/1935 Sb. z. a n., záležel v tom, že obžalovaný prodal jisté jugoslávské firmě a pokusil se dopravit do ciziny (Jugoslavie) nástroje, jež nalézací soud se vztahem na jablonecký průmysl považuje za předmět hospodářského tajemství po rozumu § 1 cit. zákona.

Podle tohoto ustanovení se rozumějí hospodářským tajemstvím zařízení, opatření, předměty a jiné skutečnosti příznačné nebo jinak významné pro výrobu nebo odbyť určitého zdejšího hospodářského podniku

nebo určitého oboru zdejšího hospodářského podnikání, jichž zachování v tajnosti je v důležitém zájmu veřejném. Chráněným statkem je v souzeném případě veškeré ono odvětví hospodářského podnikání, jež se obvykle nazývá jabloneckým průmyslem. Zmateční stížností není popřeno, že skutečné zvláštnosti jabloneckého průmyslu jsou hospodářským tajemstvím, poněvadž zachování jich v tajnosti je v důležitém zájmu veřejném, zejména v zájmu na zachování a rozšíření zaměstnanosti, vývozu a soutěživosti zmíněného odvětví zdejšího hospodářského podnikání (§ 1 cit. zák.). Ostatně vysvítá již z důvodové zprávy ke zmíněnému zákonu, že při jeho tvoření bylo obzvláště pomýšleno na ochranu výrobních tajemství jabloneckého průmyslu (tisk 2729 poslanecké sněmovny 1934, str. 6, 8).

Zmateční stížnost dále nepopírá, že předmětem hospodářského výzvědačství mohou býti též speciální nástroje, sloužící k výrobě jablonecké bižuterie, kdyžť právě různé charakteristické výhody a přednosti těchto nástrojů podmiňují náskok onoho odvětví našeho průmyslu proti cizozemským výrobkům podobného druhu.

V souzeném případě jde o otázku, zda to, co uvedeno, platí též o oněch nástrojích, o jejichž dopravu do ciziny se obžalovaný pokusil. Tu vrcholí jeho obhajoba v tvrzení, že nástroje stejné povahy jsou vyráběny i v cizině. Námitka ta byla by v případě pravdivosti závažná; zákon sice výslovně nevytyčuje požadavek, že musí jíti o skutečnosti objektivně tajné, leč vyžaduje-li pojem hospodářského tajemství, aby šlo o zařízení, opatření, předměty nebo jiné skutečnosti, jichž zachování v tajnosti je v důležitém zájmu veřejném, je nasnadě, že předmětem zločinu podle § 2 cit. zákona nemohou býti skutečnosti, které nejsou způsobilé, aby vůči cizině byly zachovány v tajnosti, poněvadž jsou tam již zjevné. Při tom by k opodstatnění pojmu hospodářského tajemství nestačilo, že skutečnosti, o nichž je řeč, jsou neznámy jen v Jugoslavii, avšak jsou zjevné v ostatní cizině, pokud se týče v jiných státech. Opačné stanovisko rozsudku je zřejmě mylné, kdyžť by v takovém případě při nedostatku ingerence na ostatní cizinu nebylo ani možno hájiti zájem na zachování příslušné skutečnosti v tajnosti proti onomu území, kde dosud zjevna není. Nestačí tudíž pouhý objektivně založený zájem na tomto zachování v tajnosti, nýbrž vyžaduje se též ve smyslu právě uvedeném objektivní způsoblost oněch skutečností k tomu, při čemž ovšem v oboru zmíněného § 2 cit. zákona nezáleží na tom, do jaké míry jsou ony skutečnosti zjevné v tuzemsku.

Připustil proto nalézací soud právem důkaz o tom, zda se náradí vídeňské firmy N. skutečně neliší od nástrojů, o něž jde v souzeném případě. Leč důvodně vytýká zmateční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, čís. 4 tr. ř. (nesprávně i s hlediska čís. 3), že důkaz ten byl proti návrhu stěžovatelovu proveden takovým způsobem, že tím bylo opominuto pokud se týče nesprávně použito zákonného ustanovení, jehož šetření káže podstata řízení, jímž se zabezpečuje obhajování. Návrh stěžovatelův směřoval totiž k tomu, aby nástroje jmenované vídeňské firmy byly porovnány s nástroji, o jejichž vývoz se obžalovaný pokusil. Podle § 122 tr. ř. mají znalci předměty ohledání — a to byly v souzeném případě i nástroje obžalovaného — prohlédnouti a vyšetřiti v přítomnosti soud-

ních osob, pokud nejde o výjimky v § 122, odst. 1 tr. ř. uvedené a v souzeném případě v úvahu nepřicházející. Tohoto předpisu zákona nebylo dbáno, neboť podle protokolu o hlavním přelíčení byly po ruce jen nástroje vídeňské. Nelze vyloučiti, že tato formální vada řízení mohla na rozhodnutí soudu působiti způsobem obžalovanému nepříznivým (§ 281, posl. odst. tr. ř.), neboť nehledíc k tomu, že nalézací soud neměl takto možnost, aby sám věci ohledal a aby přezkoumal nález a posudek vyslechnutých znalců, byl obžalovaný ve své obhajobě omezen a zkrácen i v tom směru, že nemohl znalcům v příčině porovnání nástrojů klásti podrobné otázky ve smyslu § 249 tr. ř. takovým způsobem, jakým by to bylo možné, kdyby při hlavním přelíčení byly bývaly po ruce i ony předměty, s nimiž měli znalci vídeňské nástroje porovnat.

Ještě závažnějším způsobem byla pak obhajoba zkrácena tím, že nalézací soud nevyhověl návrhu stěžovatelovu na přečtení dobrého zdání profesora inž. X. Napadený rozsudek se opírá z valné části o posudek ministerstva obchodu, podaný ve smyslu § 11, odst. 3 zák. čís. 71/1935 Sb. z. a n. Důvodová zpráva nahoře již zmíněná praví výslovně, že soud může si tento ministerský posudek vyžádati po případě vedle jiných posudků a že i pro takové dobré zdání platí ustanovení § 118 tr. ř. Z toho vysvítá, že ani takové dobré zdání ministerstva obchodu není pro nalézací soud závazné a že naopak podléhá jako každý jiný znalecký posudek soudcovskému přezkoumání po rozumu § 258, odst. 2 tr. ř. Hledě k tomu neměl nalézací soud zamítati návrh obhajoby na přečtení posudku profesora inž. X., když tento obžalovanému příznivý posudek byl rovněž podkladem ministerského posudku, aniž lze ovšem z tohoto posudku poznati, že a jak se vypořádává s dobrým zdáním X-ovým. Tím více bylo na soudě, aby i přílohy a doklady ministerského posudku učinil předmětem hlavního přelíčení a aby podrobil svému přezkoumání z celé látky jak složky obžalovanému nepříznivé, tak ovšem i okolnosti svědčící v jeho prospěch (§ 3 tr. ř.). Této povinnosti nedostál nalézací soud pouhým poukazem na to, že dobré zdání ministerstva obchodu má za podklad i posudek profesora inž. X., zvláště když není vyloučeno, že by při přečtení posléze zmíněného posudku byl nalézací soud snad shledal příčinu k vyžádání doplnění ministerského posudku v tom směru, jaké stanovisko zaujímá k úsudkům profesora X., a dále snad, co se týče znalců Y. a Z., k postupu podle § 126, odst. 1 tr. ř., a to najmě co do otázky, zda a do jaké míry jsou nástroje, o něž jde právě v souzeném případě, i v cizině vyráběny neb aspoň známé a zjevné.

Zevrubného provedení těchto důkazů bylo zapotřebí tím spíše, když se přihlíží k přečtenému vyjádření obchodní a živnostenské komory v Praze ze dne 3. října 1935.

Bylo proto zmateční stížnosti, jejímiž ostatními námitkami se netřeba zabývati, za předpokladů § 5, odst. 1 zák. čís. 3/1878 ř. z. ve znění zák. čís. 56/1935 Sb. z. a n. vyhověti v sedění neveřejném a uznati, jak se stalo.

V novém řízení bude na nalézacím soudu, aby v případě, že by po stránce objektivní znovu dospěl ke zjištění předpokladů skutkové podstaty souzeného zločinu, pečlivě uvažoval o jeho subjektivních náležitostech, k jejichž důležitosti výslovně poukazuje posudek ministerstva obchodu.

Jelikož v případě § 2 zák. čís. 71/1935 Sb. z. a n. jde o delikt dolosní, musí úmysl pachatelův pojímati všechny skutečnosti zakládající objektivní pojmové znaky tohoto deliktu, takže v souzeném případě po stránce subjektivní nestačí vědomí pachatelovo, že svým jednáním ohrožuje důležitý zájem veřejný po rozumu § 1 cit. zák., tedy vědomí o škodlivých účincích jeho jednání pro zájmy veřejné v § 1 uvedené, nýbrž samozřejmě se vyžaduje i vědomí pachatelovo v tom směru, že hospodářské tajemství má být zavlečeno do ciziny (důvodová zpráva str. 9). Z toho vyplývá, že si pachatel musel v době činu uvědomiti též veškeré složky pojmu *hospodářského tajemství*.

Nestačilo by tudíž, že si obžalovaný, jak napadený rozsudek předpokládá, uvědomil protiprávnost svého jednání, pokud se týče, že byl všeobecně upozorněn na nepřípustnost, ba trestnost vývozu oněch nástrojů, jak rozsudek rovněž zjišťuje, nýbrž nutno podle toho, co předesláno, zkoumati, zda si obžalovaný v době činu uvědomil:

a) že jde o zařízení, opatření, předměty nebo jiné skutečnosti, jež jsou příznačné nebo jinak významné pro výrobu určitého zdejšího hospodářského podniku nebo určitého oboru zdejšího hospodářského podnikání (v souzeném případě t. zv. jabloneckého průmyslu),

b) že zachování jich v tajnosti je (všeobecně, abstraktně) v důležitém zájmu veřejném,

c) že hledíc k tomu, co svrchu dovozeno, zachování jich v tajnosti je vůči cizině možné, že totiž zařízení — — — atd. nejsou v cizině obecně známá a zjevná,

d) že hospodářské tajemství, o jehož složkách byla po stránce subjektivní právě řeč, má být vyraženo (zavlečeno) do ciziny, a

e) že hledíc k ustanovení § 2, tímto svým jednáním i konkrétně ohrožuje zmíněný již důležitý zájem veřejný po rozumu § 1.

K tomu by bylo ještě jen dodati, že by samozřejmě stačilo, když si pachatel uvědomil aspoň možnost existence uvedených skutečností a přes to jednal, aniž by ho od jednání odvrátilo i nabyté přesvědčení o jsoucnosti oněch skutečností (*dolus eventualis*).

S hlediska obhajoby stěžovatelovy bude tu zejména zapotřebí pečlivě zkoumati, zda si byl obžalovaný vědom, že zvláštnosti nástrojů, o něž jde, nejsou v cizině — podle toho, co již uvedeno, nikoli snad jen v Jugoslávii — zjevné, a že vývozem oněch nástrojů vyradí právě zařízení, opatření, předměty nebo jiné skutečnosti, příznačné nebo jinak významné pro výrobu jabloneckého průmyslu, pokud se týče že oněch nástrojů může aspoň v cizině býti užíváno k napodobení a zavedení jabloneckého bižuterního průmyslu, a že takto ohrožuje důležitý zájem veřejný.

Tu bude třeba, aby s hlediska subjektivního bylo zhodnoceno zjištění, že nástroje nesloužily k výrobě zboží bižuterního, nýbrž k výrobě stejnokrojových součástí. Rozsudek zjišťuje podle dobrého zdání znalců po stránce objektivní, že každému odborníku v cizině je snadno možné podle těchto nástrojů vyráběti též nástroje k výrobě jabloneckého zboží, pokud se týče z vyrobených stejnokrojových součástí vyráběti s nepatrnými změnami bižuterii, takže tu bylo objektivně nebezpečí, že by se jugoslávská firma mohla nástroji koupenými od obžalovaného snadno seznámiti

se zatajovanými vlastnostmi a zvláštnostmi jabloneckých nástrojů. Leč napadený rozsudek nezkoumá výslovně, zda a pokud si obžalovaný právě toto do jisté míry nepřímé nebezpečí též uvědomil.

Čís. 5884.

Rozhodující soud nebyl sestaven podle zákona a byl tudíž zaviněn zmatek podle § 384, čís. 1 tr. ř., rozhodoval-li o činu, který spáchal viník ve věku mladistvém, soud mládeže, ač k zahájení trestního řízení došlo teprve po dokonaném devatenáctém roce věku vinníkova (§ 28, odst. 3 zákona čís. 48/1931 Sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 21. dubna 1937, Zm IV 101/37.)

Nejvyšší soud, přezkoumaj trestní věc proti A., obžalované pro provinění padělání soukromé listiny, z povinnosti úřední na základě důvodu zmatečnosti podle § 384, čís. 1 tr. ř. zrušil rozsudky obou soudů nižších stolic s celým řízením a nařídil nové řízení před krajským soudem jako soudem trestním; zmateční stížnosti obžalované a jejího otce poukázal na toto rozhodnutí.

Důvody:

Proti rozsudku odvolacího soudu podala obviněná včas zmateční stížnost z důvodu zmatečnosti podle § 384, čís. 9 tr. ř. a § 385, čís. 2 tr. ř. Otec a zákonný zástupce obviněné ve včas podaném provedení zmateční stížnosti prohlásil, že souhlasí se zmateční stížností obviněné.

Při prozkoumání spisů shledal nejvyšší soud, že rozsudky obou nižších soudů jsou stíženy zmatečností, ke které je ve smyslu § 384, odst. 5 tr. ř. přihlédnouti z úřední povinnosti.

Podle rozsudku soudu první stolice dopustila se obviněná provinění padělání soukromé listiny podle §§ 401, 403, čís. 1 tr. z. a § 3, odst. 1 zákona o trestním soudnictví nad mládeží, v rozsudku tom blíže označeného, dne 1. května 1932. Byl jí za tento čin uložen trest tří měsíců zavření podmíněčně na dva roky. Obviněná se podle výtahu z matriky narozených narodila 2. dubna 1916 a toto datum je správně uvedeno i v rozsudku soudu první stolice. Byla tedy v době spáchání činu mladistvou ve smyslu § 2 cit. zákona a právem byl její čin po materiální stránce posuzován podle předpisu zákona o trestním soudnictví nad mládeží. K odvolání veřejného žalobce se věci zabýval soud odvolací. Tento změnil první rozsudek ve výroku o podmíněném odsouzení a toto jí nepovolil, jinak však nechal rozsudek prvního soudu nedotknutým.

Návrh veřejného žalobce, jemuž bylo o věci učiněno oznámení 15. července 1935, na trestní stíhání obviněné pro zmíněný čin došel k soudu (krajskému soudu) 16. července 1935 a tento soud učinil první opatření v této věci 8. srpna 1935, kdy vyšetřující soudce za účelem provedení vyhledávání ustanovil termín k výslechu svědků a nařídil jejich předvolání. Tím teprve bylo soudem zahájeno trestní řízení.